

ואף שבשני ימים אלו, נכללו הדרים בכל מקום, היינו מעיקר הדין. **אלא**, שהקילו חכמים על בני הכפרים⁶, ותקנו שיהיו מקדימין לקרוא ביום⁷ הכניסה⁸, דהיינו –

ימי שני וחמישי, שמתכנסין בהם בני הכפרים אל העיירות למשפט, כיון שבתי דינים יושבים בעיירות בשני וחמישי כתקנת עזרא [בבא קמא פ"ב ע"א]⁹, והיות ובני

ומשתה ביום שנחו בו, דהיינו י"ד, ובני שושן – בט"ו. להכי תקנו כך גם לדורות. והשוו חכמים את כל המוקפין לשושן שהיתה מוקפת חומה ונקבעו גם למוקפין מימות יב"ג יום ט"ו, אף על פי שבאותו זמן היו פרוזים – משום כבודה של א"י, וכדלעיל].

ובשם הרמב"ן כתב, דעיקר הנס היה לפרוים, שהם היו בסכנה גדולה יותר מהמוקפין חומה. ובשעת הנס באמת רק הפרוים עשו משתה ושמחה בי"ד, אבל המוקפין לא עשו כלום. ולאחר זמן, תקנו מרדכי ובית דינו, לעשות משתה ושמחה גם במוקפין. ולפי שגבי הפרוים היה הנס גדול יותר, לפיכך הקדימו זמנם. עיי"ש.

6. הגרעק"א בחידושו מביא, דנחלקו הראשונים בדין כפרים המוקפין. התוס' כתבו דלא הקילו עליהם להקדים. ודעת הר"ן, דיכולים להקדים ליום הכניסה. אבל אם לא רצו להקדים – קורין בט"ו. ודעת הרמב"ן, דאם לא רצו להקדים – קורין בי"ד.

7. כתב הר"ן, דבני הכפרים קורין בימים אלו רק ביום, ולא בלילה, שהרי רק ביום הם נכנסים לעיירות.

8. הקשו הראשונים, אם כן, דבני הכפרים קורין בעיירות בי"ב וי"ג, ובני העיירות קורין בי"ד, הא הוי איסורא ד"לא תתגודדו" – לא תעשו אגודות אגודות?!

ותירצו התוס' ביבמות [נ"ד ע"א ד"ה כי אמרינן], דבאמת בני הכפרים היו קורין במקומם, ולא בעיר. ואם כן, הוי כשני בתי דינים בשתי עיירות, דבזה ודאי לא שייך לא תתגודדו [והאי דקרי ליה יום הכניסה, היינו משום שהיו

מתכנסין בכפרם לבית הכנסת לקריאת התורה בימי שני וחמישי]. וכך משמע גם ברמב"ם [פ"א מהל' מגילה הל' ב].

וכתבו, דכן נראה מדברי הירושלמי, דאמר שכן עיר אינו מוציא בן כרך ידי חובתו, דמי שאינו מחוייב בדבר – אינו מוציא את המחוייב. אם כן, על כרחך שהיו קורין במקומן. והרא"ש שם [סי' ט'] כתב, דבני הכפרים היו קוראין לעצמן בכרכים, והוי כשני בתי דינים בעיר אחת. [ומה שלא היו קוראין לעצמן במקומן, היינו משום שלא היו מקובצין יחד אלא בעיירות].

עוד פירש, דבהכי לא חשיב ל"ת, דהא לא עבדי הכי משום פלוגתא, אלא שכך היתה תקנה מעיקרא דהמקום גורם, שהרי גם בני העיר, אילו היו הולכין לכרך – היו קורין עמהן. והריטב"א תירץ בשם הרשב"א, דאגודות אגודות, היינו דווקא אם המותר לזה – אסור לזה, משא"כ הכא, דבני הכפרים יכולין לקרות בי"ד אם ירצו.

9. ועוד טעם כתבו בראשונים, שמתכנסים לעיירות לקרות בתורה, כתקנת עזרא, שתיקן קריאת התורה בשני וחמישי.

ועיי' במדרש תנחומא [פרשת בראשית סי' ג'], דאיתא התם, דיום הכניסה הוא יום הקהילה, שהתענו בו, דהיינו י"ג באדר. והכי נמי איתא בשאלתות דר' אחאי.

ותמה עליו בתוס' רי"ד, דאם כן, מאי האי דקתני במתניתין, דאם חל להיות בשני, או שחל להיות בחמישי, כפרים ועיירות גדולות קורין בו ביום, אמאי אין מקדימין לאתמול, שהוא יום התענית?!